

Dr. SALİH KESER

**MEDENİ USUL HUKUKU BAKIMINDAN
İŞ MAHKEMELERİ VE İŞ MAHKEMELERİNDE
YARGILAMA USULÜ**

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN ÖNEMİ, İNCELEME PLANI VE SINIRLARI	1
II. TEMEL KAVRAMLAR.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDENİ YARGILAMA USULÜ İLE İŞ MAHKEMELERİNDEKİ YARGILAMA USULÜ İLİŞKİSİ, İŞ YARGILAMASININ KAYNAKLARI, İŞ MAHKEMELERİ TEŞKİLATI, İŞ MAHKEMELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER VE BAZI YABANCI HUKUK SİSTEMLERİNDE İŞ MAHKEMELERİ YARGILAMASINA GENEL BİR BAKIŞ

§1. MEDENİ YARGILAMA USULÜ İLE İŞ MAHKEMELERİNDEKİ YARGILAMA USULÜ İLİŞKİSİ.....	7
§2. İŞ YARGILAMASININ KAYNAKLARI.....	19
I. Mülga 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu	19
II. Mülga 1086 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu.....	34
III. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu	44
IV. Kanunlaşmayan Tasarılar	56
V. 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu.....	61

VI. Maddi Hukuka İlişkin Kanunlarda Yer Alan Yargılamaya Dair Hükümler	66
§ 3. MAHKEMELER TEŞKİLATI VE İŞ MAHKEMELERİNİN MAHKEMELER TEŞKİLATI İÇİNDEKİ YERİ.....	68
I. Mahkemeler Teşkilatı.....	68
II. İş Mahkemelerinin Mahkemeler Teşkilatı İçindeki Yeri	75
§ 4. İŞ MAHKEMELERİNİN TARİHİ GELİŞİMİ, KURULMA AMACI VE YAPISI	77
I. Avrupa ve Türk İş Mahkemelerinin Tarihi Gelişimi	77
II. İş Mahkemelerinin Kurulma Amacı	82
III. İş Mahkemelerinin Yapısı.....	87
§ 5. İŞ MAHKEMELERİ TEŞKİLATI	94
I. İş Mahkemesi Bulunmayan Yerlerde.....	94
A. Genel Olarak.....	94
B. Tek Asliye Hukuk Mahkemesi Bulunan Yerlerde.....	94
C. Birden Fazla Asliye Hukuk Mahkemesi Bulunan Yerlerde	96
II. İş Mahkemesi Bulunan Yerlerde	96
§ 6. ALMAN VE İSVİÇRE HUKUKUNDA İŞ MAHKEMELERİ VE YARGILAMA USULÜ.....	100
I. Genel Olarak.....	100
II. Alman Hukukunda	100
A. İş Mahkemelerinin Mahkemeler Teşkilatı İçindeki Yeri ve Yapısı	100
1. Mahkemeler Teşkilatı ve Yargı Yolu	100
2. Yapısı	103
B. Yargılama Usulü	105
1. Genel Olarak.....	105
2. Hüküm Yargılaması Usulü.....	106
a. Genel Olarak.....	106
b. İş Yargılamasının Başlaması	108
c. Dava Açılması ve Sulh Teşebbüsü	109

d. Çekişmeli Duruşma ve Karar	112
3. Karar Yargılaması Usulü	114
III. İsviçre Hukukunda	116
A. İş Mahkemesinin Mahkemeler Teşkilatı İçindeki Yeri ve Yapısı	116
B. Yargılama Usulü	120
1. Genel Olarak.....	120
2. Sulh Mercine Başvuru.....	120
3. Dava açılması ve Yargılama Usulü	123

İKİNCİ BÖLÜM

İŞ MAHKEMELERİNDE YARGILAMA USULÜNÜN ÖZELLİKLERİ

§7. MEDENİ YARGILAMA USULÜNE HÂKİM İLKELERİN İŞ YARGILAMASINDA GÖSTERDİĞİ ÖZELLİKLER	129
I. Tasarruf İlkesi	129
II. Taraflarca Getirilme ve Resen Araştırma İlkesi	133
III. Davayı Aydınlatma Ödevi	139
§8. İŞ MAHKEMELERİNDEKİ YARGILAMA USULÜNE ÖZGÜ İLKELER	146
I. Basitlik İlkesi.....	146
II. Çabukluk İlkesi.....	151
A. Genel Olarak.....	151
B. Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılması ve Tarafların Sulhe Teşviki	153
C. Sürelere ve Kararların Kesin Olarak Verilmesine İlişkin Düzenlemeler	156
III. Ucuzluk İlkesi	163
IV. İş Yargılamasına Özgü Özel Bir Emredicilik İlkesi Bulunmaması	165

V. İşçi Lehine Yorum İlkesinin Yargılama Usulü ile İlgili Olmaması	168
§9. İŞ MAHKEMELERİNDE YARGI YOLU, GÖREV VE YETKİ	178
I. Yargı Yolu.....	178
A. Genel Olarak.....	178
B. İdari Para Cezalarına İlişkin Uyuşmazlıklar	178
C. 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü Maddesi Kapsamındaki Uyuşmazlıklar	185
D. İdari İşlem ve Sözleşmelerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.....	188
1. Sosyal Güvenlik Kurumu Bakımından Değerlendirme	188
2. İdari Makamların Personelleri Bakımından Değerlendirme	195
E. Yanlış Yargı Yolunda Dava Açılmasının Sonuçları ve Davanın Akıbeti	204
1. Adli Yargıda Açılması Gereken Davanın İdari Yargıda Açılması.....	204
2. İdari Yargıda Açılması Gereken Davanın Adli Yargıda Açılması.....	210
II. Görev.....	215
A. Genel Olarak.....	215
B. İşçi ile İşveren veya İşveren Vekili Arasındaki İş İlişkisi Nedeniyle Sözleşmeden veya Kanundan Doğan Uyuşmazlıklar.....	219
1. Genel Olarak.....	219
2. Kişi Unsuru (Sübjektif Unsur).....	221
a. Genel Olarak.....	221
b. İşçi.....	222
1. Genel Olarak	222
2. İşçi Sayılmayanlar.....	223
3. İşçinin Ölümü Hâlinde Geride Kalanların Kişi Unsuru Bakımından Değerlendirilmesi	223
4. Gemi Adamları.....	226

c. İşveren	229
1. Genel Olarak	229
2. Tüzel Kişiliği Olmayan Topluluklar.....	230
3. Asıl İşveren ve Alt İşverenin İşe İade Davasında Mecburi Dava Arkadaşlığı.....	235
4. İşveren Vekili	238
3. Konu Unsuru	240
C. Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun Taraf Olduğu İş ve Sosyal Güvenlik Hukukundan Kaynaklanan Uyuşmazlıklar	250
1. Genel Olarak.....	250
2. Kişi Unsuru	250
3. Konu Unsuru	252
a. Genel Olarak.....	252
b. 5510 sayılı Kanun'dan Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.....	252
c. Diğer Mevzuattan Kaynaklanan Uyuşmazlıklar	258
D. Diğer Kanunlarda İş Mahkemelerinin Görevli Olduğu Belirtilen Uyuşmazlıklar.....	259
E. Görevin Belirlenmesinde Özel Haller	261
III. Yetki.....	264
A. Genel Olarak.....	264
B. İş Mahkemeleri Kanunu'nda Düzenlenen Yetki Kurallarının Hukuki Niteliği, Yetki Sözleşmesi ve Diğer Kanunlar Bakımından Değerlendirilmesi.....	264
1. İş Mahkemeleri Kanunu'nda Düzenlenen Yetki Kurallarının Hukuki Niteliği ve Yetki Sözleşmesi.....	264
2. İş Mahkemeleri Kanunu'nda Düzenlenen Yetki Kurallarının Diğer Kanunlar Bakımından Değerlendirilmesi	271
a. Genel Olarak.....	271
b. 5510 sayılı Kanun Bakımından	272

c. Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Bakımından	276
d. İş Kanunu, Deniz İş Kanunu ve Basın İş Kanunu Bakımından	277
C. İş Mahkemeleri Kanunu'nda Düzenlenen Yetki Kuralları..	280
1. Davalı Gerçek veya Tüzel Kişinin Davanın Açıldığı Tarihteki Yerleşim Yeri.....	280
2. İşin Yapıldığı Yer.....	282
3. İşlemin Yapıldığı Yer.....	288
4. İş Kazasından Doğan Tazminat Davalarında Yetkili Mahkeme.....	289
§ 10. İŞ MAHKEMELERİNDE TARAFLAR	291
I. Genel Olarak.....	291
II. İşçiler ile İşveren veya İşveren Vekilleri Arasında İş İlişkisi Nedeniyle Sözleşmeden veya Kanundan Doğan Hukuk Uyuşmazlıklarında Taraflar.....	291
A. İşçi.....	291
B. İşveren.....	293
III. İş ve Sosyal Güvenlik Hukukundan Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.....	295
A. İşçi, Hak Sahipleri, İşveren ve Diğer İlgili Kişiler	295
B. Sosyal Güvenlik Kurumu	298
IV. Toplu İş Uyuşmazlıklarında.....	307
§ 11. İŞ MAHKEMELERİNDE GÖRÜLEN DAVALAR YÖNÜNDEN DAVA TÜRLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	313
I. Genel Olarak.....	313
II. Eda Davası.....	314
A. Genel Olarak.....	314
B. İşçi Alacakları ve Tazminatlarının Belirsiz Alacak Olarak Talep Edilmesi.....	314

1. Belirsiz Alacak Davası İçin Öngörülen Şartların İşçi Alacakları ve Tazminatları Bakımından Değerlendirilmesi	314
2. Belirsiz Alacak Davasının Koşulları Oluşmadan Dava Açılması	326
3. Talep Sonucunun Belirlenmesi	329
C. İşçi Alacakları ve Tazminatlarının Kısmi Dava Olarak Talep Edilmesi	331
III. Tespit Davası	333
§ 12. İŞ MAHKEMELERİ BAKIMINDAN DİLEKÇELER AŞAMASI, ÖN İNCELEME VE ÖZELLİK GÖSTEREN TAHKİKAT İŞLEMLERİ	339
I. Dilekçeler Aşaması ve Ön İnceleme	339
II. Tahkikat Aşamasında Ortaya Çıkan Özel Durumlar	342
§ 13. İŞ MAHKEMELERİ BAKIMINDAN İSPAT VE DELİLLER ..	347
I. Genel Olarak	347
II. Taraflarca Getirilme İlkesi ve Resen Araştırma İlkesinin İspat ve Delillere Etkisi	348
III. Deliller Bakımından Değerlendirme	353
§ 14. İŞ MAHKEMELERİ BAKIMINDAN HÜKÜM, DAVAYA SON VEREN TARAF İŞLEMLERİ VE KANUN YOLLARINA BAŞVURU	357
I. Hüküm ve Davaya Son Veren Taraf İşlemleri	357
II. Kanun Yollarına Başvuru	358
SONUÇ	361
KAYNAKÇA	377